

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania P.M. i K. sp. z o.o. w O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 września 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 20 czerwca 2024 r., sygn. akt III AUa 2574/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 1 czerwca 2022 r., VII U 1085/21 Sąd Okręgowy w Warszawie VII, w pkt 1 oddalił odwołania P.M. oraz K. Sp. z o.o. od decyzji z dnia 18 czerwca 2021 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Warszawie; w pkt 2 zasądził od odwołujących się na rzecz organu rentowego kwoty po 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2024 r., III AUa2574/22, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację (pkt I.) oraz zasądził od; odwołujących się na rzecz organu rentowego kwoty po 240 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za

czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w zakresie kosztów do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pełnomocnik K. spółki z o.o. zarzucił naruszenie: 1. art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; 2. art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 2a ust. 1 i 2 pkt 1-4 w zw. art. 7, art. 12 ust. 1, 14 ust. 1, art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 83 § 1 k.c. i art. 734 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c.; 3. art. 6 k.c.; 4. art. 227 k.c., art. 205¹² § 2 k.p.c., art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c.; 5. art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez brak zasądzenia na rzecz odwołujących od ZUS kosztów procesu z odsetkami według norm przepisanych.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła potrzebą wykładni przepisu prawnego wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarżąca podniosła, że z jednej strony występuje liczne orzecznictwo sądowe, z którego wynika, że udzielenie płatnikowi przez organ rentowy nieprawidłowej, niepełnej informacji co do terminów zgłoszenia ubezpieczonej do dobrowolnych ubezpieczeń społecznych, może być podstawą stwierdzenia, że podlegała ona tym ubezpieczeniom od pierwszego dnia wskazanego w zgłoszeniu, choć zgłoszenie zostało dokonane po terminie wynikającym z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Istnieje też orzecznictwo, które wskazuje na to, iż termin z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia ubezpieczonego do ubezpieczeń społecznych ma charakter zawity i nie ma podstaw do jego „przywracania”.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, ewentualnie uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi Okręgowemu, ewentualnie uchylenie w

całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego w punkcie 1 oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Warszawie w całości poprzez orzeczenie, że P.M. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek K. Sp. z o.o. podlega: - obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2019 r., - dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym od dnia 1 grudnia 2019 r.; zmianę wyżej wymienionego wyroku Sądu Okręgowego w punkcie 2 poprzez zasądzenie od organu ubezpieczeniowego na rzecz każdego z odwołujących zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwotach po 180 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, według norm przepisanych oraz zasądzenie od organu ubezpieczeniowego na rzecz każdego z odwołujących kosztów postępowania za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości trzykrotności stawki minimalnej tj. po 405 zł na rzecz każdego z odwołujących, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, według norm przepisanych, a także zasądzenie od organu rentowego na rzecz K. Sp. z o.o. kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości trzykrotności stawki minimalnej, według norm przepisanych; a ponadto o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikowała się do przyjęcia jej do rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które nie zostały jeszcze poddane sądowej interpretacji albo budzą poważne wątpliwości, rozstrzygnięciem

istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie potrzebą wyeliminowania orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Skuteczne wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, które pozwalają Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw w ramach tzw. "przedsądu", które kierowane są do merytorycznego rozpoznania. Ustawodawca uznaje za doniosłe zadania Sądu Najwyższego związane przede wszystkim z doskonaleniem wykładni prawa i jego stosowania, ujednolicaniem orzecznictwa, rozwojem jurysprudencji, a w dalszej kolejności zadania polegające na eliminacji w dostępnych granicach orzeczeń niezastługujących na ochronę prawną ze względu na oczywiste naruszenie prawa lub wydanie ich w warunkach nieważności.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną zakłada więc nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że w ocenie skarżącego wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319). Podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 3989 § 1 pkt 1 k.p.c.), omawiana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających sfor mułowanego już poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Podkreślić również należy, że przesłanka przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma charakter uniwersalny, gdyż odnosi się do samego przepisu prawa, a nie jego zastosowania w konkretnej sprawie. W tym wyraża się też różnica między podstawami kasacyjnymi, które dotyczą zastosowania prawa w indywidualnej sprawie (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), a podstawą wstępnego badania skargi, opartej na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż warunkuje ją dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni przepisów prawnych, wynikająca z poważnych wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Ocena zastosowania prawa w indywidualnej sprawie to domena podstawy przedsądu, wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż jako jedyna podstawa ma na uwadze indywidualny interes strony w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Natomiast poprzestanie na podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest wystarczające do przyjęcia skargi, gdy wniosek nie wykazuje zasadnych przesłanek tej podstawy. Za błędne należy uznać założenie, że

rozbieżne orzeczenia sądów w podobnych sprawach składają się na rozbieżności w orzecznictwie jako przesłankę podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Ustalenia faktyczne są wiążące dla Sądu Najwyższego. Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), także we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. wśród wielu np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2023 r., I CSK 2938/22, LEX nr 3477281).

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[l.T.]

[a.ł]